

Список використаних джерел

1. Алексеєнко Т. Ф., Кушнар'єв С. В. Ризикована поведінка. Вінниця: ТОВ «Фірма-Планер», 2013. 172 с.
2. Бех І. Д. Виховання особистості: сходження до духовності: наук. видання. Київ: Либідь, 2006. 272 с.
3. Валлінга С. «Підготовка вчителів до активної взаємодії з сім'ями і залучення їх до педагогічного процесу. Міжособистісний підхід». 321 с.
4. Кононко О. Л. Плекаємо в малечі почуття самовартісності / за ред. О. Л. Кононко. Київ, 2010. 207 с.
5. Колупаєва А. Інклюзивна освіта в контексті реалій сьогодення. *Практика управління закладом освіти*. 2010. № 4. С. 8–12.
6. Софій Н. З., Найда Ю. М. Концептуальні аспекти інклюзивної освіти. *Інклюзивна школа: особливості організації та управління: навч. посіб./ за заг. ред. Л. І. Даниленко*. Київ, 2007. 128 с.
7. Шевців З. М. Основи соціально-педагогічної діяльності : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 248 с.

Антоніна Штурба

СПІВПРАЦЯ БАТЬКІВ, УЧНІВ ТА ВЧИТЕЛІВ В КАНАДСЬКІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Концепція педагогіки партнерства між усіма учасниками освітнього процесу набуває великого значення у контексті реформування сучасної освіти. Педагогіка партнерства ґрунтується на принципах гуманізму і творчого підходу до розвитку особистості. Вона має на меті розвиток нового гуманного суспільства, вільного від тоталітаризму і офіціозу. «Учні, батьки та вчителі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними та зацікавленими однодумцями, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат» – зазначається в Концепції Нової української школи [5].

Коли сім'ї, вчителі та інші працівники школи працюють разом і часто спілкуються, це може допомогти підтримати навчання та адаптацію учнів до нової шкільної системи. Протягом навчального року існує багато можливостей, коли всі батьки мають можливість зустрітися з учителями своїх дітей та іншим персоналом школи [1, с. 51].

Досвід Канади, країни, яка має високу якість освіти, є цінним у перебудові традиційної української початкової школи. Принципи педагогіки партнерства сьогодні розкриваються багатьма дослідниками та науковцями. А як щодо формату співпраці вчителів та батьків? Відомі всім батьківські збори в українських школах так і залишилися.

У канадських школах на початку навчального року відбувається день відкритих дверей для батьків і учнів. Приходять, щоб познайомитись зі школою (якщо новенькі) і з вчителями. На загальних зборах слухають директора, вимоги і правила, обирають загальношкільний батьківський комітет, який буде перейматись благодійними акціями, вечірками чи ланчами. Потім розходяться по класах. Надалі вся шкільна інформація йде через офіс (в Канаді це пришкільна установа, яка відповідає майже за всі організаційні питання, включаючи відвідування, листування з батьками тощо), або листування з вчителем. Кожного тижня в понеділок батькам на електронну пошту приходять повідомлення про всі події, заходи і графік роботи школи впродовж тижня. Так батьки дізнаються про екскурсії, ярмарки, спортивні змагання, вихідні тощо. Такі повідомлення отримують обов'язково всі батьки. Окрім того вчителі-класоводи також розсилають повідомлення батькам про заходи, але вже виключно для дітей конкретного класу, про те, що зараз вивчають, які будуть тести і що переглянути і повторити.

В Канаді батьківські збори – це не збори всіх бажаючих, а індивідуальна зустріч вчитель-учень-батьки. Називають тут ці зустрічі дуже поважним словом 'Конференція'. Всі конференції організуються централізовано від управління освіти. Всі школи мають сторінки на сайті управління освіти конкретної провінції. Є чітко визначені дати у вересні, листопаді і березні (дати і час можуть трохи різнитися залежно від провінції). Проводяться вони впродовж 3 днів: в середу і четвер після обіду з 16.00 до 20.00, а в п'ятницю з 9.00 до 12.00 (тому учні в таку п'ятницю вихідні). Звичайно, що за ці додаткові години роботи вчителю додатково оплачують. Щоб батькам потрапити чи домовитись про таку конференцію необхідно зайти в спеціальний шкільний додаток «Power School» (на прикладі провінції Альберта) в кабінет свого учня (абсолютно всі учні там зареєстровані і всі батьки ним користуються). Спочатку зі списку обирати свою школу, потім прізвище вчителя, а далі дивитися, яка година (в середу, четвер чи п'ятницю) є вільною і найбільш зручною для батьків. Один клік – і на пошту приходять підтвердження про зустріч з вчителем.

Про що ж ці зустрічі? 10–15 хвилин присвячені виключно конкретній дитині: про навчання, успіхи, поведінку, спілкування в класі, на що звернути увагу, рекомендації і, звичайно ж, відповіді на запитання, які цікавлять батьків. Всі роботи учня зберігаються в окремій папці, тому вчитель має все під рукою, щоб показати батькам.

На таких зборах ніколи не обговорюються:

- загальні питання: навчальний рік, розклад, вихідні, вимоги... – бо все це є на сайті школи;
- оплата: ніяких грошей вчителі не збирають. У тому ж додатку Power School (Альберта) від управління освіти є розділ «оплата».

Там перелічені екскурсії, заплановані на рік вперед. Батьки можуть оплатити всі одразу, або ж кожен екскурсію окремо.

- ремонти чи придбання будь-чого до класу. Всі необхідні для роботи речі вчитель бере в шкільному офісі від ножиць і кольорового паперу до вологих серветок і пластиря. Ні вчителі, ані батьки такими питаннями не займаються.

В Канаді сумлінні учні з нетерпінням чекають таких зустрічей-конференцій, щоб похвалитися своїми роботами. І зазвичай враження від розмови з вчителями чи дирекцією школи залишається лише приємне.

Вчителі початкових класів канадських шкіл не роздають номери своїх мобільних телефонів батькам. Для спілкування використовується щоденник, де можуть писати як вчителі, так і батьки, а також електронна скринька вчителя (якщо зв'язок не під час уроку, то вчитель реагує майже одразу). Вчителі повідомляють батькам про всі негативні прояви на уроці, перерві чи на території школи, щоб дирекція і батьки були в курсі справи і займалися вихованням, а вчитель – навчанням і безпекою дітей. У разі порушень поведінки дирекція школи одразу викликає батьків, шкільного психолога, вчителя та учня, розповідають про поведінку, безпеку і складають для батьків виховний план, згідно якого слід попрацювати з дитиною.

В кінці кожного семестру також проводяться конференції: вчитель, батьки і учень, де на індивідуальних зустрічах обговорюють прогрес дитини, хвалять і дають рекомендації. Інформація про навчання кожної дитини є конфіденційною і обговорювати її перед всім класом вчителі не будуть. Оскільки батьки ремонти не роблять, гроші вчитель не збирає, то і немає потреби створювати групи і бесіди в месенджерах і вайберах, щоб посперечатись і збирати кошти. Батьки навіть не дуже знайомі між собою, бо діти кожного року змінюють клас.

Отже, можемо зробити висновок, що співпраця вчителів, учнів, батьків та персоналу навчального закладу – це не лише дотримання принципів педагогіки партнерства, а ще й кропітка робота в налагодженні організованого процесу цієї співпраці, де кожний має свої обов'язки і свою відповідальність. Позитивний досвід Канади може бути корисним для української школи на шляху реформування та оптимізації шкільного освітнього процесу, зокрема в початковій школі.

Список використаних джерел

1. Centre ontarien de prévention des agressions. *Elementary school guide for newcomers to Ontario*. Canada: COPA, 2018, 78 p. URL: <https://settlement.org/downloads/SWIS/Elementary.pdf>
2. People for Education. *Annual report on schools: What makes a school?*, 2019. URL: <https://peopleforeducation.ca/report/2019-annual-report-on-schools-what-makes-a-school/>

3. People for Education. *Who Does What in Education*. URL: <https://peopleforeducation.ca/wp-content/uploads/2017/07/Who-Does-What-English.pdf>
4. People for Education. *Parent involvement that makes a difference*. URL: <https://peopleforeducation.ca/wp-content/uploads/2017/07/Parent-Involvement-English.pdf>
5. Нова Українська Школа. *Краще разом. Що таке педагогіка партнерства і навіщо вона в НУШ?* URL: <https://nus.org.ua/articles/pedagogika-partnerstva-shho-tse-take-ta-yak-zrozumity-chy-vona-ye-u-shkoli/>

Веніамін Щербак

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ В РИНКОВИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Структурні зміни в вітчизняній економіці, становлення нових видів економічної діяльності, трансформація форм власності відповідно впливають та змінюють ринок праці, реформуючи погляди на потреби роботодавців.

При цьому слід відзначити, що серед ресурсів які використовують суб'єкти господарювання особливе місце займають трудові ресурси. Іншими словами – це здібності та знання якими володіє людина і які використовує в процесі праці. На рівні окремих підприємств і організацій замість терміна «трудові ресурси» найчастіше використовують термін «кадри» або «персонал». На базі кожного підприємства існує своя кадрова політика, яка має в сукупності правила і норми, цілі й уявлення, які визначають напрямок і зміст роботи з персоналом. Від кадрової політики залежить багато чого, і в першу чергу, наскільки раціонально використовується робоча сила і ефективність роботи підприємства або компанії [2].

Проблемам безробіття і зайнятості в аграрній сфері присвячено чимало наукових досліджень. Їх результати висвітлені у працях провідних науковців: С. І. Бандури, Н. А. Волгіна, Н. В. Германюк, В. С. Дієсперова, Т. М. Кір'яна, С. Д. Лучик, В. Я. Месель-Веселяка, В. П. Рябоконея, Н. Тензера та ін. Віддаючи належне науковим працям зазначених науковців, прогресуюче нині скорочення зайнятості сільському господарстві, особливо у формальному секторі, зумовлює необхідність подальшого дослідження та розроблення ефективних заходів щодо подолання окреслених проблем [3].

Формування ринкових відносин в Україні призвело до становлення ринку праці зі своїми складовими елементами – попитом, пропозицією та ціною.